

***ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ
ELŐKÉSZÍTŐ MUNKARÉSZ
Adatgyűjtés és Terepbejárás
(ERD-I.)***

***ZEMPLÉNAGÁRD, 9 ISTÁLLÓS BAROMFITELEP LÉTESÍTÉSE 098/19
HRSZ.***

A

RÉTKÖZ-Gabona Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

megrendelésére

készítette:

A

VÁRKAPITÁNYSÁG
NONPROFIT ZRT.

2021

1. AZ ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ TÁRGYA, ELKÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, KÉSZÍTŐI

1.1. Az ERD tárgya: Zemplénagárd, 9 istállós baromfitelep létesítése 098/19 hrsz.

1.2. A tervezett változtatás helyszíne: 3977, Zemplénagárd, 098/19 hrsz.-ú ingatlan

1.3. Az ERD megrendelője: RÉTKÖZ-Gabona Kereskedelmi és Szolgáltató Kft,

1.4. Az ERD megrendelésének célja: Szakhatósági engedély

1.5. Készítette: Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.

1.6. Az ERD elkészítése során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (Kötv.) és a Kormány, a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormány rendeletének (Korm. R.) előírásait alkalmazzuk.

1.7. A Kötv. 23/C. § (5) bekezdésének megfelelően az ERD-t próbafeltárás alkalmazásával kell elkészíteni. Mivel az ERD megrendelésekor a próbafeltárást nem lehetett elvégezni, **az ERD** – a Korm. R. 39. § (1) bekezdése alapján – **több munkafázisban készül.** A Korm. R. 40. § (8) bekezdése szerint, amennyiben az első hatósági eljárás megindításakor a próbafeltárást akadályozó körülmény még nem hárult el, az ERD addig elkészült munkafázisait kell csatolni a kérelemhez. A feltárási projekttervvel záródó ERD, az akadályozó körülmények megszűnése után (vö.: Korm. R. 39. § (2) bekezdés) elvégzett próbafeltárás eredményei alapján készíthető el, a következő munkafázisban.

2. RÉGÉSZETI ÉRTÉKVIZSGÁLAT, LELŐHELY-DIAGNOSZTIKAI VIZSGÁLATOK

2.1. Adattári, szakirodalmi, térképészeti adatgyűjtés

A tervezett beruházás helyszíne a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található Zemplénagárd település külterületén helyezkedik el, a településtől délre, a településtől délre futó Monyhá-értől nyugatra, a 098/19 hrsz.-ú ingatlanon, a Zemplénagárd Szőlő-homok elnevezésű határrészén.

A vizsgált terület természetföldrajzilag a Bodrogek kistáj keleti részén helyezkedik el. A Felső-Tisza-vidék középtáj részét képező Bodrogek a Bodrog és Tisza folyók között terül el. A kistáj területét sok elhagyott mederszakasz tagolja, amelyek környezetében a Tisza és mellékfolyói rossz lefolyású, mocsaras területeket, ritkábban homokot hagytak hátra.

A Bodrogek területén jellemzőek a vulkáni talajok és a futóhomok. Felszínén különböző homoktalajok alakultak ki. Jellemző még a kovárányos barna erdőtalaj is. Ezen kívül nagy területeket foglalnak el a réti talajok, főképp a Bodrogek keleti harmadában. Kisebb-nagyobb foltokban a Bodrogek északkeleti felében tözeges talajok képződtek.

A kistáj fő jellegzetességei a vizes élőhelyek. Az elmúlt évszázadok és évtizedek során végrehajtott erdőirtások és ármentesítések következtében az egykor nagyfelületű lápok és kiterjedt erdők területe erősen lecsökkent. Az egykori erdők helyét ma jórészt szántók, illetve fajszegény ültetvények, a lecsapolt lápok helyét szántók, nagy rétek, illetve másodlagos mocsarak foglalják el.

A közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a múzeumi adattári, szakirodalmi, térképészeti kutatások során, a tervezett beruházás által érintett területen és 250 méter széles övezetében ismert régészeti lelőhelyhez kapcsolódó információt, vagy régészeti lelőhelyre utaló adatot **nem** találtunk.

A vizsgált területet az 1.1. - 1.4. sz. térképmelléleteken ábrázoltuk. A térinformatikai állományok a digitális melléklet „*Terinformatika*” mappájában érhetők el.

2.2. Régészeti terepbejárás

A tervezési terület felszíni vizsgálatait 2021. február 17-én végeztük el.

A régészeti tevékenység célja az volt, hogy terepbejárási módszerekkel megállapítsa a tervezett beruházás és pufferzónájának régészeti érintettségét.

A terepbejárás a tervezett baromfitelep, a kapcsolódó kiegészítő elemek, valamint a tervezett baromfitelep közúti kapcsolatát biztosító közlekedési út nyomvonalát, illetve a tervezett beruházás pufferzónáját érintette.

A terepbejárás során egy Garmin GPS 64 GPS-t használtunk.

A vizsgálandó terület megközelítése a Zemplénagárd és Révleányvár településeket összekötő 3804. számú közútról déli irányban leágazó földúton keresztül lehetséges.

A vizsgálandó terület természeti viszonyait tekintve az változatos méretű és magasságú homokdombokkal és a közöttük lévő völgyekkel és mélyedésekkel tagolt. A területet a Monyha-ér fogta közre keletről és délről. A történeti térképek tanúsága szerint a terület tágabb környezetében vízzel elöntött területek, kisebb-nagyobb vízfolyások, további homokdombok és változatos méretű mélyedések helyezkedtek el.

A vizsgálandó területet nyugatról a 3804. számú közút, illetve az ezt kísérő akácos, valamint a közútról déli irányban leágazó földút (Hajcsár-út), délről telepített nyárfaerdő, délkeletről a Monyha-ér medre és szűk ártere, északkeletről és keletről kaszálók, rétek, illetve egy kis területen szántó határolja.

A tervezett beruházás területét egy-egy akáccal, kisebb akácsoportokkal tagolt havas kaszáló és rét foglalta el. A mélyebben fekvő, vagy szélnek kitett domboldalakon mély hófűvásokkal. A tervezett beruházás területébe annak délkeleti és északnyugati részein akáccsal benőtt magas dombok ékelődnek be, amelyek kiesnek a beruházás területéből. Megközelítőleg a tervezett bekötő út nyomvonalában kis mélységben a növényzetet eltolták, illetve nehéz gépjárművel összejárták.

A tervezett beruházás és a tervezett földmunka területe a növényi fedettség és a hóval való borítottság miatt régészeti terepbejárási módszerekkel nem volt kutatható, sem régészeti korú lelet, sem régészeti jelenség nem került elő.

Egyetlen figyelemre méltó jelenséget lehetett megfigyelni egy a tervezett beruházás területétől közvetlenül délkeletre elhelyezkedő alacsony, megközelítőleg északkelet-délnyugati irányú, oldalain teraszos kialakítású domb formájában. Ezt a dombot északról, keletről és délről közvetlenül Monyhá-ér veszi körbe. A topográfiai és történeti térképek tanúsága szerint ez a kis domb egykor a Monyhá-ér egy kisméretű szigete volt. Ennek területéről sem régészeti korú lelet, sem régészeti jelenség nem került elő, de a rajta megfigyelhető emberi beavatkozás nyoma mindenképpen figyelemre érdemes, bár nem zárható ki a beavatkozások újkori, vagy recens volta sem.

A vizsgált területeket az 2. sz. térképmellékleten ábrázoltuk. A térinformatikai állományok a digitális melléklet „*Térinformatika*” mappájában érhetők el.

2.4. AZ ÉRTÉKVIZSGÁLAT EREDMÉNYÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Az értékvizsgálat során végzett adatgyűjtés során a közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a múzeumi adattári, szakirodalmi, térképészeti kutatások során, a tervezett beruházás által érintett területen és 200 méter széles övezetében ismert (nyilvántartott) régészeti lelőhelyhez kapcsolódó információt, vagy régészeti lelőhelyre vonatkozó adatot nem találtunk.

A tervezett beruházás és a tervezett földmunka területe a növényi fedettség és a hóval való borítottság miatt régészeti terepbejárási módszerekkel nem volt kutatható, sem régészeti korú lelet, sem régészeti jelenség nem került elő. Egyetlen figyelemre méltó jelenséget lehetett megfigyelni egy a tervezett beruházás területétől közvetlenül délkeletre elhelyezkedő alacsony, megközelítőleg északkelet-délnyugati irányú, oldalain teraszos kialakítású domb formájában. Ennek területéről sem régészeti korú lelet, sem régészeti jelenség nem került elő, de a rajta megfigyelhető emberi

beavatkozás nyoma mindenképpen figyelemre érdemes, bár nem zárható ki a beavatkozások újkori, vagy recens volta sem.

A vizsgált területeket az 1.1. – 1.4., valamint a 2. sz. térképmellékleten ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet „*Térinformatika*” mappájában érhetők el.

3. KUTATÁSI TERV

3.1. A változtatási szándékok ismertetése

Megrendelő a vizsgált területeken egy 9 istállós baromfitelepet és kapcsolódó kiszolgáló építmények kialakítását tervezi.

A tervezett építmények között 9 darab baromfi istálló, az épületegységeket összekötő szociális blokkokkal ellátott higiéniai folyosó, tároló épület, 3 darab 50 m³ és 1 darab 10 m³-es szennyvíz akna, 9 x 2 darab silóalap, tűzivíz tároló, belső teleki út, kerékfertőtlenítő medence és akna, tároló épület, hullatároló épület, térburkolatok, egyéb kiegészítő elemek, illetve a 3804. számú közúttal létesítendő közúti útsatlakozás kialakítása tervezett.

Az egyes baromfi istállókat egyterű épületként, véghomlokzaton higiéniai folyosóhoz való csatlakozással tervezik. A higiéniai folyosók végén szociális blokkot és öltöző blokkokat alakítanak ki. A telepi bejáratnál egyterű tároló épületet terveznek.

A vízellátást saját fűrt kút, valamint telepen belüli vízhálózat fogja biztosítani. A közüzemi vezetékes gáz bekötése is tervezett a fűtést biztosító gázüzemű kazánokhoz. A közüzemi vezetékes villanybekötést és villamosenergia ellátást csatlakozási pontról történő lekötéssel tervezik megoldani. A szennyvíz gyűjtése zárt rendszerű szennyvízgyűjtőkbe történik, elszállítását külön szennyvíztelepre tervezik. Tűzivíz és oltóvíz számára 110 m³-es, nyílt földmedrű tározó lesz kialakítva 2 darab vízkiviteli hellyel.

A telep nagysága 23, 2991 ha, tervezett beépítettség 18.304, 97 m². A tervezett zöldfelület 88,07 %.

A Megrendelőtől kapott információk alapján a tervezett beruházás területén a terület felszíni viszonyaiból adódóan a kivitelezést megelőzően nagymértékű tereprendezést terveznek, amelynek keretében a tervezett telep területét feltöltik a tervezett telep területét övező magaslatok bevágásával keletkező földanyaggal.

Egyéb műszaki paraméterek ebben a tervezési szakaszban még nem ismertek.

3.2. Örökségvédelmi hatáselemzés és az ERD II. fázisában javasolt lelőhely-diagnosztikai vizsgálatok meghatározása

A tervezett beruházás területét egy-egy akáccal, kisebb akáccsoportokkal tagolt havas kaszáló és rét foglalta el. A mélyebben fekvő, vagy szélnek kitett domboldalokon mély hófűvásokkal. A tervezett beruházás területébe annak délkeleti és északnyugati részein akácossal benőtt magas dombok ékelődnek be. Megközelítőleg a tervezett bekötő út nyomvonalában kis mélységben a növényzetet eltolták, illetve nehéz gépjárművel összejárták.

A tervezett beruházás és a tervezett földmunka területe a növényi fedettség és a hóval való borítottság miatt régészeti terepbejárási módszerekkel nem volt kutatható.

A tervezett beruházás területétől közvetlenül délkeletre elhelyezkedő alacsony, megközelítőleg északkelet-délnyugati irányú, oldalain teraszos kialakítású domb helyezkedik el. Bár területéről sem régészeti korú lelet, sem régészeti jelenség nem került elő, de a rajta megfigyelhető emberi beavatkozás nyoma mindenképpen figyelemre érdemes.

A jelen értékvizsgálatban tett régészeti javaslatok kizárólag a beruházási terület jelenlegi tervezési szakaszban földmunkával érintett, illetve beépíteni tervezett területeire vonatkoznak.

A régészeti értékvizsgálat során a tervezett beruházás területén nem azonosítottunk régészeti lelőhelyet. Annak ellenére, hogy az időszaki fedettség miatt a terület régészeti terepbejárási módszerekkel nem volt kutatható, de a domborzati viszonyok, valamint a tervezett beruházás környékről ismert régészeti adatok alapján nagy eséllyel számítani lehet régészeti jelenségek előkerülésére, ezért az ERD II. fázisában mintegy 20.000 m²-nyi felületre kiterjedő geofizikai felmérést, valamint 450 m² terület próbafeltárásának elvégzését javasoljuk a régészeti érintettség meghatározása érdekében.

A régészeti értékvizsgálat során, a tervezett beruházás földmunkái által érintett területen nem azonosítottunk olyan helyben megtartandó örökségi elemeket, amelyeket a Korm. R. 21. § (3) bekezdés alapján a földmunkával el kell kerülni.

A mezőgazdasági művelésű területek geofizikai mérések elvégzésére legalkalmasabb a növényzet maximum 10 cm magasságú időszak, melynek során a felszín egyenletes simaságú. A mérések elvégzését egyértelműen kizárja a 25 cm-nél magasabb vegetáció, a zöldkár lehetősége és a mélyszántottság.

A Korm. R. 39. § (2) bekezdése alapján próbafeltárásokra csak az akadályozó körülmények elhárulását követően kerülhet sor, régészeti munkavégzésre alkalmas állapotú területen, amelynek szempontjait a Korm. R. 34. § (3) bekezdése határozza meg. A feltárások megkezdése előtt a beruházónak el kell végeztetni a területen a fakitermelést, bozót- és egyéb növényzet irtását, az építési, bontási, vagy egyéb hulladék eltávolítását, a lőszer- és tűzszerészeti vizsgálatot és mentesítést, illetve az erről szóló minőségbiztosítási jegyzőkönyvet a feltárást végző intézménynek átadnia. Biztosítani kell a feltárandó terület megközelíthetőségét, ki kell jelölnie a közművezetéseket és köteles átadnia ezek leíró és térképes dokumentációját lehetőleg EOV-rendszerben készült állomány formájában.

A Korm. R. 36. § (2) bekezdés alapján a gépi és kézi földmunkát a régész irányítása mellett kell végezni, olyan *munkagép* (gumikerekes forgókotró, iszapoló vagy rézsűző kanállal) alkalmazásával, amely alkalmas a régészeti jelenségek jelentkezési szintjén a régészeti tükörfelület kialakítására.

A szükséges próbafeltárásokat a régészeti rétegsor aljáig kell elvégezni (Kötv. 21. § (2)).

3.3. A javasolt lelőhely-diagnosztikai vizsgálatok költségkalkulációja

Vizsgálat típusa	Nettó egységár	Terület/Db	Kalkulált nettó költség*
<i>Geofizikai kutatás (mágneses/ talajradaros, talajjellenállás)</i>	40 Ft/m ² 140 Ft/m ² 120 Ft/m ²	20.000 m ²	800.000 Ft
<i>Próbafeltárás</i>	4650 Ft/m ² pozitív eredmény esetén; 1100 Ft/m ² negatív eredmény esetén	450 m ²	2.092.500 Ft
<i>Feltárási projektterv összeállítása</i>	50 000 Ft	1 db	50.000 Ft
Összesen	2.942.500 + Áfa		

*Kötv. 19. § (4) alapján, a Korm. R. 8. mellékletében meghatározott hatósági egységárak szerint

A Kötv. 23/F. § 8a) alapján az ár nem tartalmazza a próbafeltárások elvégzéséhez szükséges gépi földmunka költségét!

A végleges költségbecslést a kivitelezési adatok pontosítása, a beruházás végleges megtervezése után lehet elvégezni, a megbízói adatszolgáltatás alapján.

A Kötv. 23/F. (8) értelmében az Előzetes régészeti dokumentáció készítésének teljes költségei nem haladhatják meg a beruházás teljes bekerülési költségének 0,35%-át, kivéve, ha a Beruházó ennél magasabb összeg megfizetését vállalja.

Az előzetes régészeti dokumentáció készítésének költsége a terepen végzett régészeti szaktevékenység mellett tartalmazza a végleges leletbefogadás, de nem tartalmazza a próbafeltáráshoz szükséges gépi földmunka, továbbá a munka- és balesetvédelmi szabályok betartásához szükséges műszaki feltételek biztosításának költségét.

A Kötv. 23/F. § (4) bekezdés alapján a nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feltárással összefüggő rendelkezések alkalmazásában – tekintet nélkül a nagyberuházás szakaszolására – a beruházás teljes bekerülési költsége a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 47-51. §-ában meghatározott tételek tervezett összege.

A beruházó nyilatkozata alapján, jelen projekt esetében a beruházás bruttó bekerülési költségének 0,35 százaléka: 3.793.385 Ft, azaz 2.986.917 Ft + Áfa.

3.4. A javasolt vizsgálatok elvégzésére jogosult intézmény megnevezése

Az Előzetes régészeti dokumentációhoz kapcsolódó próbafeltárások és geofizikai kutatás elvégzésére, a Kötv. 23/C. § (3) bekezdés és a Korm. R. 3. § (3) alapján a Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság jogosult.

Nyíregyháza, 2021. február 18.

Kalli András

régész

VÁRKAPITÁNYSÁG INTEGRÁLT
TERÜLETFEJLESZTÉSI KÖZPONT
NONPROFIT ZRT.
RÉGÉSZETI SZOLGÁLTATÁSI IRODA

874000

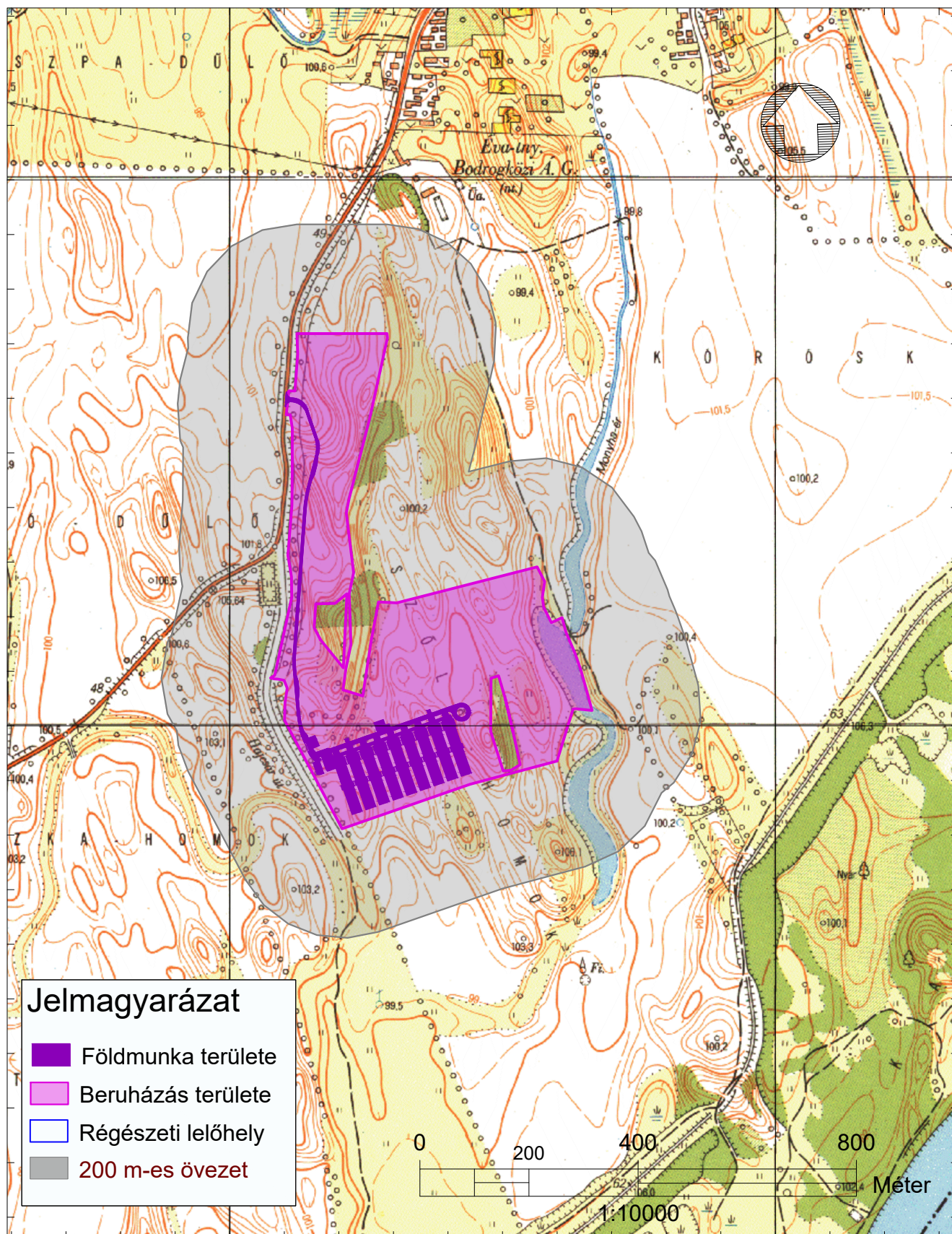
875000

338000

338000

337000

337000

874000

875000

874000

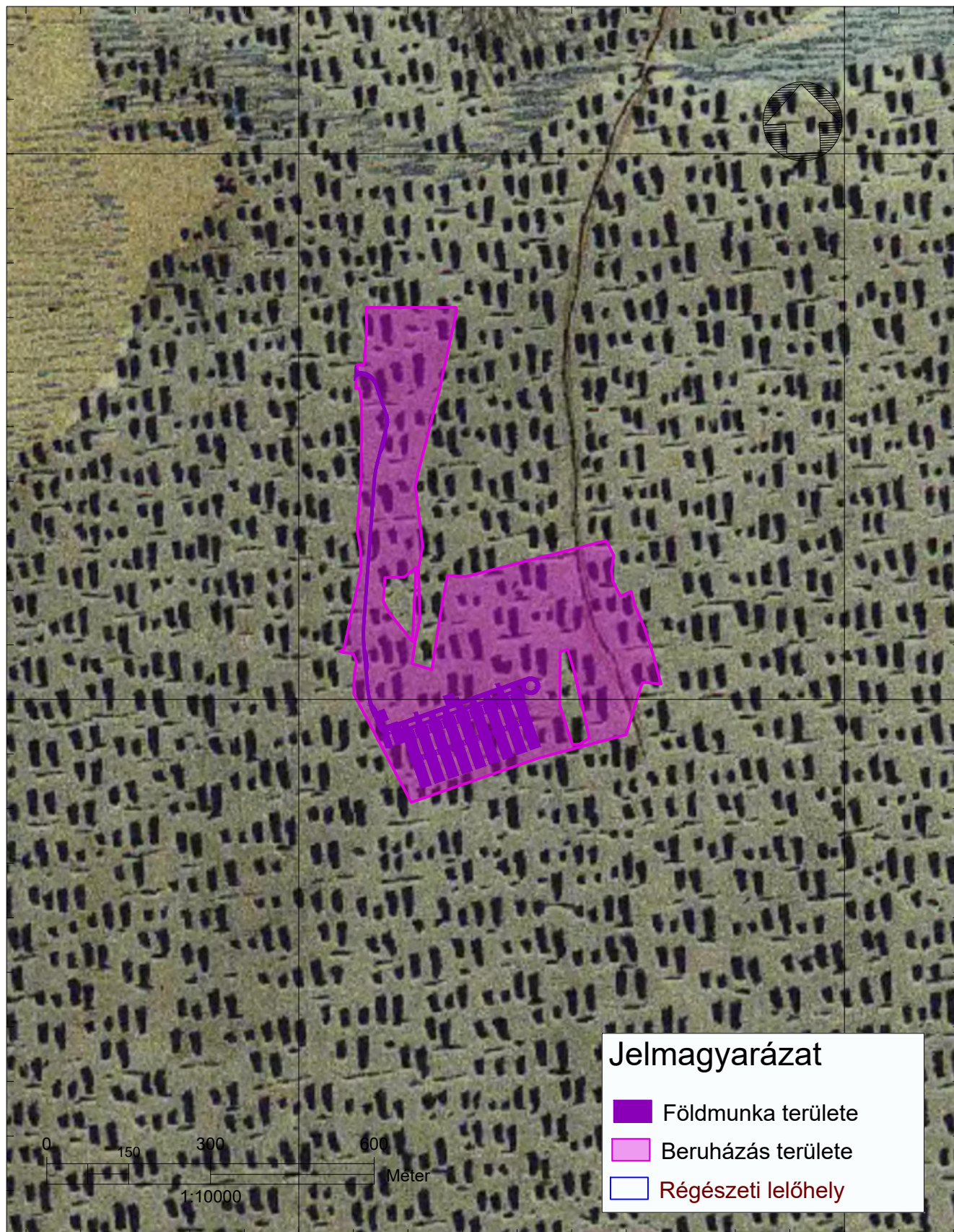
875000

338000

338000

337000

337000

Jelmagyarázat

- Földmunka területe
- Beruházás területe
- Régészeti lelőhely

874000

875000

874000

875000

338000

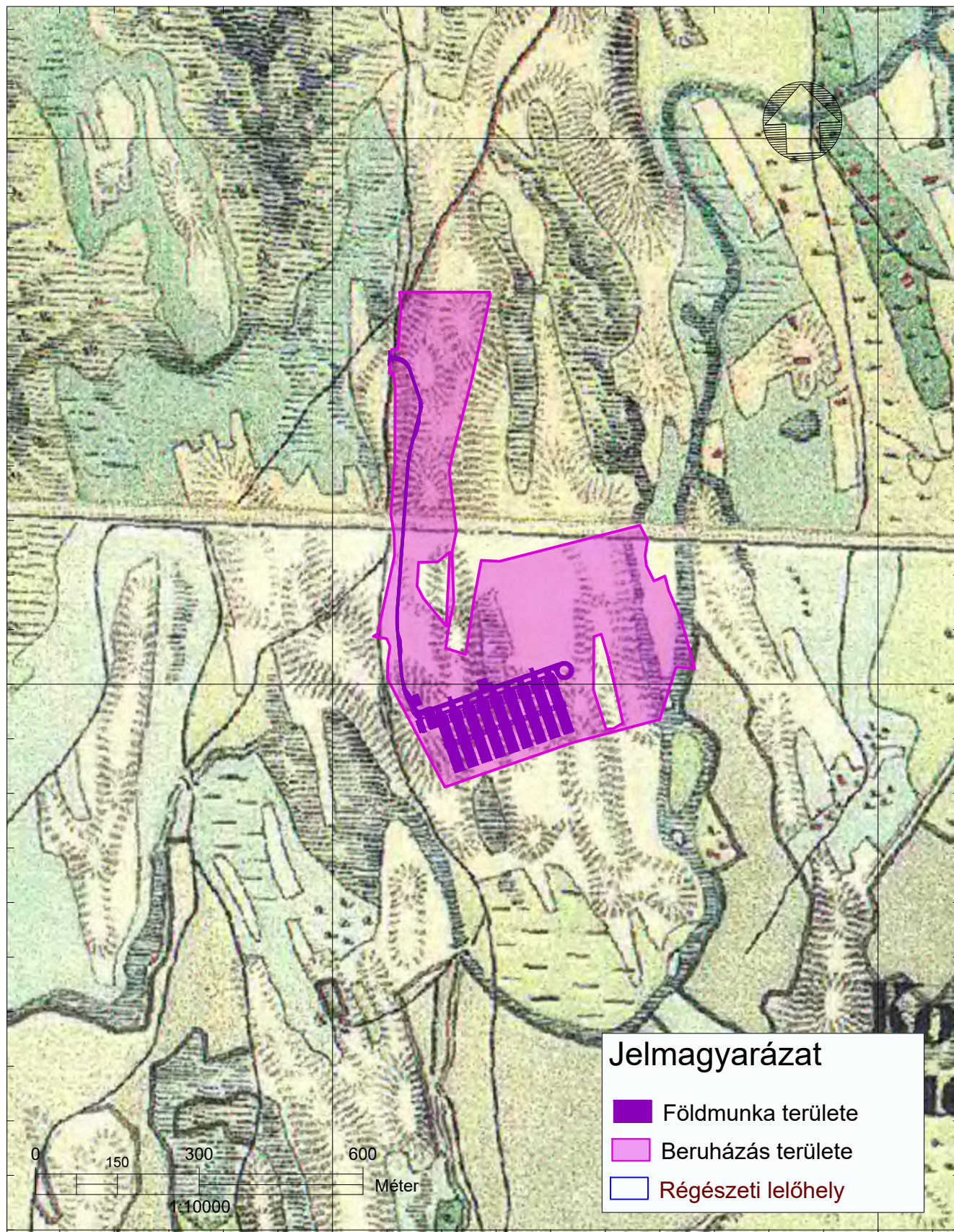
338000

337000

337000

336000

336000

Jelmagyarázat

- Földmunka területe
- Beruházás területe
- Régészeti lelőhely

Zemplénagárd, 9 istállós baromfitelep létesítése 098/19 hrsz. (403223)

Előzetes régészeti dokumentáció

TM01-03, térképmelléklet

Régészeti adatgyűjtés

2021

II. KATONAI FELMÉRÉS

874000

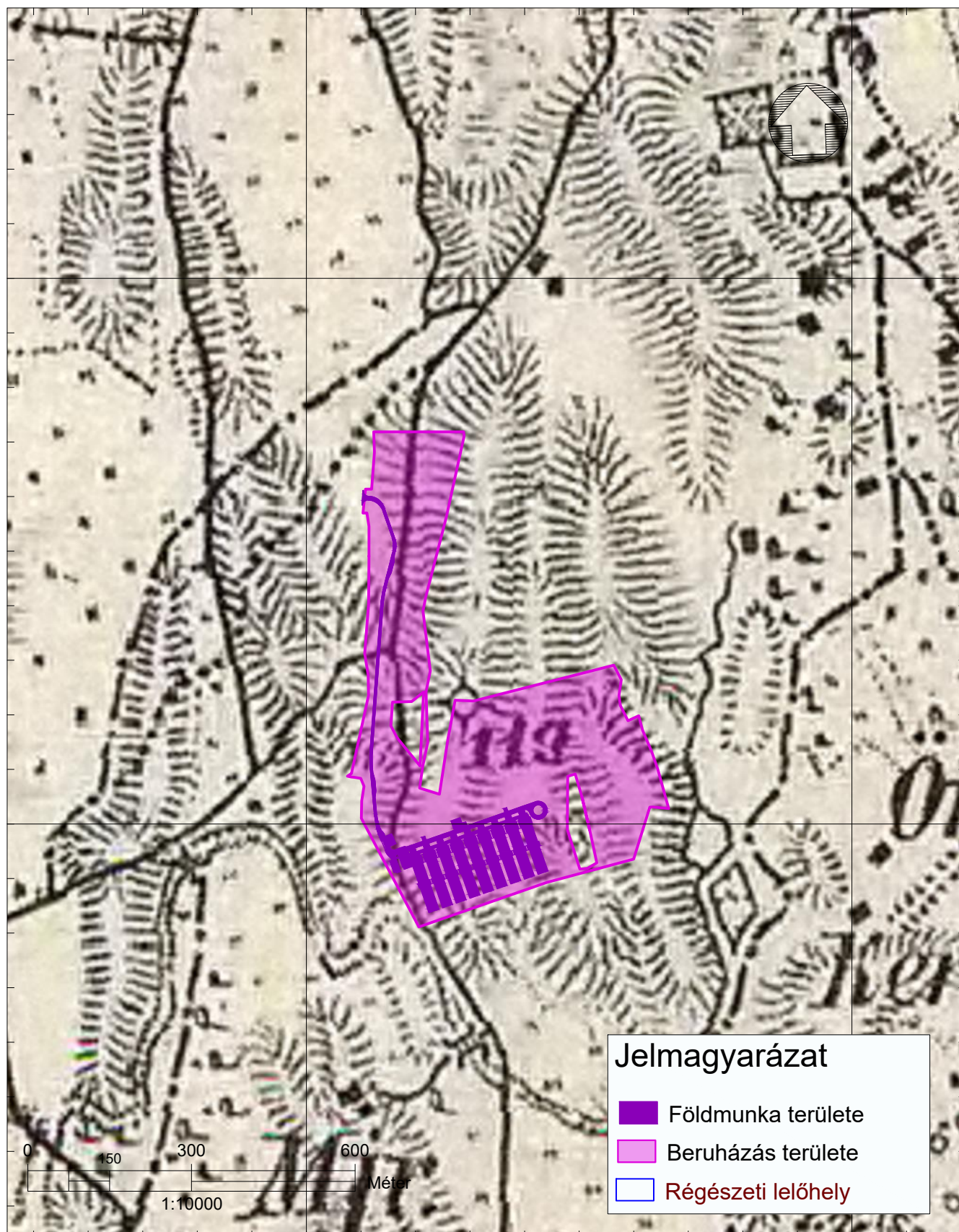
875000

338000

338000

337000

337000

Jelmagyarázat

- Földmunka területe
- Beruházás területe
- Régészeti lelőhely

874000

875000

Zemplénagárd, 9 istállós baromfitelep létesítése 098/19 hrsz. (403223)

Előzetes régészeti dokumentáció

TM01-04, térképmelléklet

Régészeti adatgyűjtés

2021

III. KATONAI FELMÉRÉS

874000

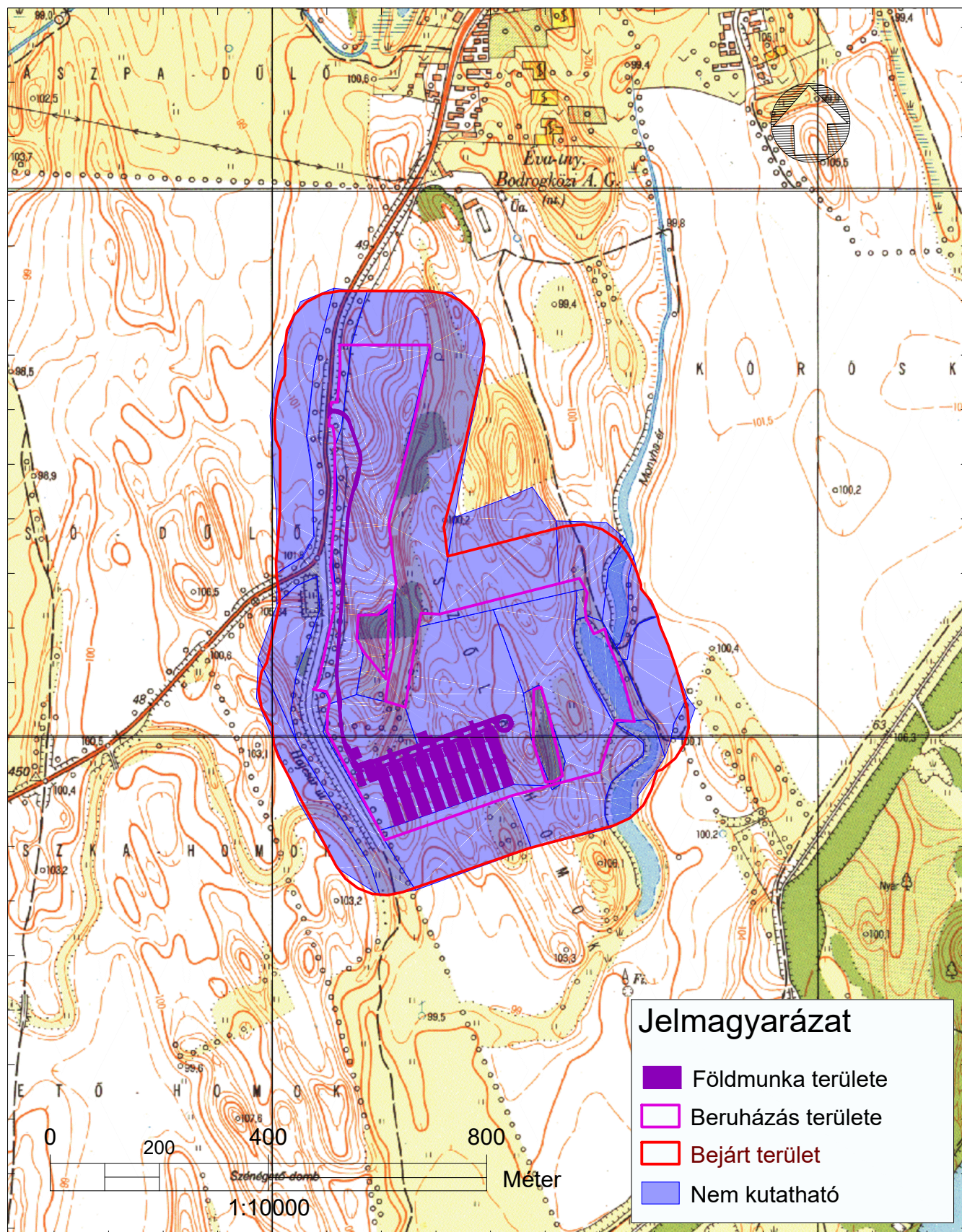
875000

338000

338000

337000

337000

874000

875000